

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2023

IT-TMIEN SENA IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh) IL-HIN: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

(din il-karta m'għandha qatt tingħata lill-istudenti)

**Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh
f'każ li jintuża dan l-iskritt**

1. L-għalliema tal-Malti li se jmexxu l-eżami tas-smigh jgħidu lill-istudenti:
"Il-hin għall-eżami tal-kitba għadda. Ser ngħaddu issa għall-eżami tal-fehim mis-smigh. Jekk jogħġbokom sibu paġna 12 tal-karta tal-eżami."
2. Meta l-għalliema jaraw li l-istudenti kollha sabu l-paġna mitluba, jgħidulhom: **"Għandkom ffit hin biex taraw l-eżerċizzji kollha li tridu taħdmu."**
3. Wara 3 minuti l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa se tisimghu s-silta kollha għall-ewwel darba. Waqt li qed tisimghuha tistghu twiegħbu l-mistoqsijiet u tiegħdu xi noti li jistghu jgħinukom. Is-silta ser tergħghu tisimghuha darb'ohra aktar tard."** L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus.
4. Wara li tingħara s-silta, l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa għandkom ffit hin biex taħdmu l-eżerċizzji fuq is-silta li smajtu."**
5. Wara 3 minuti l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa se tisimghu s-silta għat-tieni u l-aħħar darba. Waqt li qed tisimghuha tistghu tkomplu twiegħbu l-mistoqsijiet."** L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus.
6. Kif l-għalliema jtemmu l-qari tas-silta kollha jagħtu 3 minuti lill-istudenti biex jaħdmu t-taħriġ u kif jgħaddi l-hin jgħidu: **"Issa baqgħalkom ffit hin biex tlestu u tirrevedu l-eżerċizzji kollha tal-eżami tal-fehim mis-smigh. Grazzi."**

Is-Silta għall-Fehim mis-Smigh:

Pajjiżna jżid fil-popolazzjoni (Rapport taċ-ċensiment tal-2021)

Fis-sena 2021 sar it-18-il ċensiment f'pajjiżna sa mill-1842. Irriżulta li l-popolazzjoni tal-Gżejjer Maltin qabżet in-nofs miljun ruħ u tammonta għal 519,562: żieda ta' 25% fi żmien 11-il sena jew żieda medja ta' 10,000 persuna kull sena. Għall-ewwel darba fl-istorja l-għadd ta' rġiel huwa akbar minn tan-nisa billi l-perċentwal tal-irġiel issa laħaq it-52%. Din iż-żieda fil-popolazzjoni hija dovuta l-aktar għall-għadd ta' barranin li hawn fostna, tant li persuna minn kull hamsa tal-popolazzjoni hija barranija. Dawn il-barranin ikkontribwew ukoll biex jiżdied l-għadd tal-irġiel, billi l-maġġoranza kbira tagħhom huma rġiel. Il-barranin għenu wkoll biex il-medja tal-età niżlet 'l isfel. L-età medja tal-popolazzjoni hija ta' 41.7. L-Għawdxin huma akbar fl-età mill-Maltin. Il-lokalità bl-ikbar età hija l-Imdina, b'medja ta' 53.8 filwaqt li x-Xgħajra hija l-iżgħar, ta' 37 sena.

Malta hija l-aktar pajjiż b'densità ta' popolazzjoni għolja meta mqabbla ma' membri stati tal-Unjoni Ewropea, b'1,649 persuna għal kull kilometru kwadru. Il-medja Ewropea hija ta' 100 persuna għal kull kilometru kwadru. Tas-Sliema saret l-aktar post li fih jgħixu nies f'kull kilometru kwadru, 15,617, filwaqt li r-raħal tal-Għasri f'Għawdex hu l-inqas, b'104 persuni. Dan hekk kif terz tal-popolazzjoni Maltija tgħix fit-Tramuntana ta' Malta, filwaqt li fin-naħa t'isfel żdiedet iżda b'rata ħafna inqas minn dak li seħħ fl-inħawi ta' fuq tal-pajjiż. Mill-aħħar ċensiment ħareġ ukoll li Birkirkara m'għadhiex il-lokalità bl-akbar popolazzjoni. Issa din saret San Pawl il-Baħar, b'Birkirkara tinsab fit-tieni post, filwaqt li l-Mosta hija t-tielet.

Filwaqt li f'bosta bliet u rħula Maltin il-popolazzjoni żdiedet, mhux l-istess jista' jingħad għall-Belt Valletta. Fl-imgħoddi l-Belt Valletta kienet l-aktar post popolat f'Malta. Fl-1931, din kienet ta' 22,779. Imma t-Tieni Gwerra Dinjija tat daqqa ta' ħarta lill-popolazzjoni għax minħabba l-attakki kontinwi mill-ajru fl-inħawi tal-Port, ħafna fittxew il-kenn fi bliet u rħula li kienu inqas milquta. Meta spiċċat il-gwerra ftit kienu daww li reġgħu lura lejn il-Belt, u f'ċensiment li sar fl-1948, żvela li l-popolazzjoni kienet niżlet għal 18,666 persuna. Iżda minħabba diversi raġunijiet l-eżodu mill-Belt kompli għaddej biex sal-1985, il-popolazzjoni fil-kapitali kienet naqset għal 9,340, u fl-2021 niżlet għal 5,157. Ftit jidher li hemm ċans li l-Belt tirkupra minn dan it-tnaqqis fil-popolazzjoni, kemm minħabba li kwart tar-residenti huma anzjani, u aktar u aktar minħabba li l-kirjiet u x-xiri tal-bini hu m'ogħla s-smewwiet.

TMIEM IL-KARTA